

SÁMIID RIEKKASEARVI

Svenska Samernas Riksförbund · SSR

Månadsbrev Njukčamánnu ● Sijnuktjamánno ● Njoktje ● Mars 2011

Svenska Samernas Riksförbund, Magasinsgatan 7, 903 27 UMEÅ, tel 090-14 11 80, fax 090-12 45 64, e-post ssr@sapmi.se

Ledningsfrågor inom SSR

SSR kommer under resterande del av 2010 göra vissa förändringar i sin ledningsstruktur. Anders Blom kommer från den 1 april och året ut att vara tjänstledig på halvtid. Anders kommer på sin återstående halvid att fortsatt fungera som förbundsdirektör men med uteslutande frågor av övergripande och strategisk karaktär. Under den tid som Anders Blom är tjänstledig kommer Ragnhild Svonni att fungera som administrativ chef inom SSR. Ragnhild kommer att, på en tjänstgöringsgrad motsvarande 75 %, ansvara för bl.a. personalfrågor, administration och projektsamordning.

Medling FSC

Som tidigare har beskrivits så innehåller den nya FSC standarden en konfliktlösningsmekanism att ta till då samråden inte fungerar mellan samebyar och skogsbolag. SSR har nu tillsammans med skogsbolagen och Svenska FSC utbildat tre mycket kompetenta medlare. Systemet är därför nu startklart. Den procedur som skall tillämpas i samband med samråd ser ut på följande sätt:

1. Om en sameby och ett skogsbolag inte kommer överens i ett samråd så skall samrådet bordläggas. Det är viktigt att samrådet är väl dokumenterat med ett tydligt samrådsprotokoll. Använd gärna Skogsstyrelsens protokoll.
2. Under bordläggningsperioden så får inte de skogsbruksåtgärder som man varit oenig om genomföras.
3. Ett nytt andra samrådsmöte skall kallas till för att lösa de frågor man inte klarade av att lösa under det första samrådet. Om det inte går att komma överens även efter detta samrådsmöte så skall ärendet lämnas till medling.
4. Den sameby som har hamnat i en medlingssituation skall meddela FSC kansliet i Uppsala att man är behov av medling. FSC ordnar då att en av de utbildade medlarna utses för att medla i konflikten.
5. Medlarens roll är att försöka jämka parterna samman men om det inte går så skall medlaren lämna ett förslag till parterna att ta ställning till. Man behöver inte följa medlarens förslag men skogsbolagen måste om de inte följer medlarens förslag också förklara skriftligen hur de tar hänsyn

till rennärigen trots att de eventuellt avvisar medlingsförslaget.

6. Samebyns kostnad för medlingen är 3 000 kr. Skogsbolagen kommer att få betala den största delen av kostnaden.

Rovdjur

För närvarande pågår två stora utredningar gällande rovdjur, Nationella mål för rovdjuren och Toleransnivåer för rennärigen. SSR är representerad i bägge dessa utredningar och har deltagit vid flera möten under mars. Resultatet av dessa utredningar förväntas presenteras vid årsskiftet 2011/12.

Den 11-13 april pågår Vargsymposiet i Vålådalen där bland annat miljöminister Andreas Carlgren kommer att närvara. Personal från SSR:s kansli kommer att delta på symposiet.

SSR presenterar tillsammans med Jinjevaerie Sameby en rapport om rovdjurssituationen i Jinjevaerie. Rapporten finns tillgänglig på SSR. Rapporten är framtagen för att visa att vi idag har samebyar som ligger nära gränsen för kollaps samt att det krävs akuta åtgärder för att bistå de samebyar som ligger i riskzonen för kollaps. I samband med att rapporten överlämnas till regeringen begär SSR att det tillsätts en sk kriskommission som skall utarbeta åtgärds paket för att förhindra att akut hotade samebyar drabbas av kollaps.

Rådgivning

SSR erbjuder sina medlemmar rådgivning exempelvis vid förhandlingar, upprättande av avtal, granskning av MKB, skydds jaktansökningar mm. Kontakta kansliet för mer information.

Framtidens samepolitik

SSR har tillsatt en arbetsgrupp som arbetar med att utforma ett förslag på hur framtidens samepolitik bör utformas. Arbetet sker utifrån de principer som landsmötet fattade beslut om i Hemavan 2010. Under maj månad kommer det att hållas regionala möten för att diskutera arbetsgruppens framtagna förslag, datum för de regionala mötena och kallelse kommer att skickas ut.

Motioner inför landsmötet

Sista dag för att lämna in motioner till årets landsmöte är den **15 maj**. Det är viktigt att vi har motionerna innan detta datum så att styrelsen hinner diskutera motionerna och föreslå åtgärder innan landsmötet.

Lämna förslag till årets samiska näringsutövare, årets samiska unga näringsutövare och hederspristagare

Pristagaren är en person (man eller kvinna) som under året uppvisat framgångar som företagare, framgångarna behöver inte nödvändigtvis mätas, även om detta naturligtvis är en fördel, enbart i form av ekonomisk resultatutveckling. Andra faktorer av betydelse är:

- Innovationsförmåga och vilja till förnyelse
- Starkt entreprenörskap
- God förebild
- God företrädare för den samiska kulturen

Pristagaren kan vara verksam inom renskötseln och/eller inom någon annan samisk näring. Samma kriterier gäller för årets unga näringsutövare, enda skillnaden är att den person vi söker skall vara under 25 år.

Hederspriset vänder sig till en person som under året gjort förtjänstfulla insatser för att sprida inspiration och kunskaper som är av betydelse för utvecklingen av samiskt näringsliv, samiskt samhällsliv och samisk kultur. Pristagaren kan vara same eller inte same, man eller kvinna, ung som gammal. Priset består av äran samt en gåva och ett diplom.

Senast den 15 maj behöver vi förslagen.

Kulturella och kreativa näringar

Västerbottens läns landshövding Chris Heister leder samtal kring kulturella och kreativa näringar. I samtalet deltar näringsminister Maud Olofsson och kulturminister Lena Adelsohn Liljeroth. Ellacarin Blind representerar SSR.

Terrängkörningsplaner

Abisko, Foto: Länsstyrelsen Västerbotten

Naturvårdsverket har under 2011 preliminärt avsatt 1 miljon kr till samebyarnas arbete med terrängkörningsplaner och markförstärkningsåtgärder. Årets bidrag ska främst användas till att ta fram terrängkörningsplaner, men det finns också visst utrymme till praktiska åtgärder. Hitintills har 26

samebyar tagit fram planer och 6 av dessa har beviljats medel till markförstärkningsåtgärder. Länsstyrelsen inbjuder samebyarna att ansöka senast 9 maj för terrängkörningsplaner och 15 juni för åtgärder. Informationsmöten med fältbesök planeras preliminärt till mitten av juni. Välkommen med er ansökan meddelar Länsstyrelserna i Norrbotten, Västerbotten, Jämtland och Dalarna genom Anna Wenngren, samordnare av terrängkörningsplaner.

Indigee – konferens i Anár

Indigees andra konferens genomfördes 30 mars-2 april på SIIDA Museum i Anár/Inari Finland.

Ett 60-tal deltagare från Sverige, Norge, Finland och Ryssland samlades för tre intensiva dagar för att nätverka och inhämta nya kunskaper för att utveckla sina verksamheter.

Förutom Indigees medarbetare; Projektledare Lars Miguel Utsi, Pia Huuva Affärsrådgivare Indigee Sverige, Linda Øverli Nilsen Affärsrådgivare Indigee Norge och Yury Tyulybaev Affärsrådgivare Indigee Ryssland medverkade process- och workshopledarna Elin Eriksson och David Joelsson.

I en workshop diskuterade och formulerade deltagarna bland annat vilka likheter och olikheter det finns bland de olika urfolksgrupperna; Komi, Vepser, Nenents och Samer sett utifrån olika branshperspektiv; turism, natur/renskötsel, slöjd och hantverk mm. Ett resultat av denna övning var att flera deltagare med upplevelser och turism som affärsidé och verksamhet kom att initiera samarbeten över både urfolks- och nationsgränser. Håll utkik efter erbjudanden från Indigee Travel...

En uppskattad workshop var "Customer Journey" där deltagarna individuellt och i grupp konstaterade hur man kan maximera kundupplevelsen när/där kunden möter företaget. Innan, under och efter att produkten levereras/upplevs.

Fyra rådgivare; Mattias Berglund, Dag Norum, Yury Tyulybaev och Katarina Påve höll i var sin ekonomi-föreläsning/workshop.

Ett nytt koncept "Friendigee" initierades (Friend + Indigee). Det innebär att alla Indigeedeltagare ska ha kontakt med minst 2 andra Indigee's en gång i månaden för att peppa varandra och vara bollplank. Även detta sker över både urfolks- och nationsgränser. Ett hjälpmedel som

användes flitigt under konferensen var "Google translate" som på ett snabbt och enkelt sätt kan överbrygga språkbarriärer.

Den sista dagen genomfördes rådgivning i grupper med bland annat Kai Lund Innovasjon Norge, Jerker Bexelius Gaaltije/Visit Sápmi Sverige, Anders J H Eira Norge, Virpi Jääskö SOGSACK Finland och Indigees egna rådgivare.

Glada deltagare i Anár. Foto: Pia Huuva

Indigee fortsätter under 2011. En sista gemensam konferens kommer att genomföras i Naryan-Mar i Ryssland under hösten

visitSápmi

Sápmi Experience

Första ansökningarna till Sápmi Experience har kommit in. Vi kommer att ha vår första diplomering av godkända företag i mitten av maj månad. I samarbete med Stockholm Sameförening och Renlycka kommer diplomeringen att hållas i Stockholm den 14 och 15 maj.

Alla ansökningshandlingar och instruktioner på hur du ansöker finns på vår hemsida www.visitsapmi.com. Klicka på Sápmi Experience i högerspalten.

Den 7 april finns VisitSápmi i Jokkmokk för att hjälpa de som vill ansöka till Sápmi Experience. Vi finns på Samernas mellan kl. 9–17 för de som arbetar med sin ansökan. Ta med din egen dator. Vi bjuder på lunch och fika om du meddelar att du kommer. E-post: lennart@sapmi.se, telefon 070 – 688 15 77.

Första hjälpen – kurs med inriktning friluftsliv i Gällivare den 10 – 12 juni

I samarbete med Ávki och Crossing Latitudes erbjuder vi en helgkurs i första hjälpen. Vi får lära oss mer om hur det första, viktiga omhändertagandet skall ske om olyckan är framme. Crossing Latitudes är kursledare och kursen är intensiv med många scenarier. Vi fejkar brutna ben, skallskador, skärsår och mycket mer! Detta är viktig kunskap för dig som är ute i skog och mark. Hjärt- och lungräddning ingår. Kursavgiften är 2500 kr och samiska

blivande/nuvarande företag inom besöksnäringen erhåller 50 % rabatt på kursavgiften! Begränsat antal platser – anmäl dig nu!

Visningsresor i Sápmi

I samarbete med Visit Sweden så anordnar VisitSápmi visningsresor till Idre-området under vårvintern. Deltagare är ett 10-tal journalister och researrangörer från Europa. Dessa får tillfälle att bekanta sig med Sápmi och träffa företag och guider.

Rådslag Renlycka under samiska veckan

Renlycka hade ett Rådslag med förädlingsföretagare under Samiska veckan i Umeå den 9 mars. Rådslaget behandlade frågan om hur Renlycka kvalitetssegillet ska utvecklas strategiskt samt hur utvecklingsarbetet ska göras med de samiska förädlingsföretagare som är i drift och de som är under etablering. Fem företag har nu i en första omgång anslutit sig till Renlycka och fler kommer att tillkomma under våren. En ny planering kommer nu att göras för att förvalta och utveckla Renlyckasigillet samtidigt som den positiva trenden med allt fler etableringar av nya samiska förädlingsföretagare ska följas upp med rådgivning om anläggningar, marknadsföring m.m.

Kockshow på torget i Umeå

För att uppmärksamma samiskt matföretagande under samiska veckan arrangerade Renlycka en kockshow på torget i Umeå med de två samiska kockarna Andreas Lidström och Kristoffer Åström. Den var mycket uppskattad av publiken.

SAMISK MATVISION

Sametinget har uppdrag att utveckla maten som en tillväxtfaktor i Sápmi. Slow Food Sápmi, Renlycka, Samiska köket/Samernas utbildningscentrum, Gaaltije samt Visit Sápmi arbetar konkret med utveckling samisk matföretagande. Representanter från dessa bildar nu en grupp som ska utveckla en gemensam SAMISK MATVISION. Matvisionen ska ligga till grund för satsningar på både samisk företagande som riktar sig till mat. Det är förädling av **kött, fisk, bär, örter, bröd m.m. eller har turistföretag, restaurang eller butik. Arbetet med samisk matvision har samband med svenska regeringens Matlandetsatsning.**

Hur kan klassificering av slaktkroppar kopplas till köttkvalitet, köttinnehåll och slaktkroppens ekonomiska värde?

Renek – Renköttbranschens ekonomiska förening och Projektet Renlycka inbjuder till två seminarier/workshops för renägare där teori, praktiska styckningsdemonstrationer och exempel på styckningskalkyler kommer att ingå. Medverkar gör medlemmar i Reneks styrelse (Jörgen Jonsson, Idre; Fredrik Eklund, Norsjö; Andreas Renberg, Harads), Eva Wiklund (SSR, Umeå) och personal vid förädlingsanläggningarna i Funäsdalen och Harads.

Antalet deltagare är begränsat till 20 per seminarium, så anmäl dig så snart som möjligt! Vi inbjuder i första hand en representant från varje sameby, finns det platser över är naturligtvis fler deltagare från respektive sameby välkomna. Renek och Renlycka står för kostnader för lunch och kaffe samt reseersättning (bil) för deltagarna.

- **Torsdagen den 12 maj 2011 kl 10.00 – 16.00** på Lennart Blindhs förädlingsanläggning i Funäsdalen.
- **Torsdagen den 19 maj 2011 kl 10.30 – 16.30** på Svantes Vilt & Bär (slakteri och stycknings/förädlingsanläggning) i Harads.

Anmälan: Senast den **9 maj** till Eva Wiklund (eva@sapmi.se; 070-248 07 30) eller till SSR:s kansli (ssr@sapmi.se; 090-14 11 80).

Värdar sökes till konferens i Jokkmokk

Slow Food Sápmi kommer att arrangera urfolkskonferensen, Indigenous Terra Madre i Jokkmokk 17-20 juni och söker därför värdar som kan vara med och stå för ett särskilt värdskap för en mindre grupp av våra långväga gäster. Vår förhoppning är att av de 500 deltagarna har vi 150 gäster från andra urfolk världen över. Vi tänkte dela in gästerna i mindre grupper och att våra värdar 3-4 st. får ett särskilt ansvar för en och samma grupp under hela konferensen. Det handlar om att finnas till hands och hjälpa till rätta med vad som kan behövas. Men givetvis hoppas vi på att ett särskilt utbyte sker mellan värdarna och gästerna och att vi alla kommer med nya intryck och upplevelser och kanske har man skapat en särskild kontakt med någon som bor på andra sidan vårt klot. Vi skulle behöva någonstans mellan 50-70 värdar så vår tanke var att det alltid finns någon eller några intresserade hos er. Vi ser till att våra värdar får mat och husrum.

Vi behöver få en fingervisning om hur stort intresset kan vara och är det så att vi inte kommer få tillräckligt många värdar måste vi rekrytera värdar bland andra intresserade och då vänder vi oss i första hand till övriga Slow Food conviver (=avdelningar) runt om i Sverige.

Välkommen med en intresseanmälan **så snart som möjligt** till tmip2011@gmail.com. Vid frågor kontakta Ylva Sarri, mobil 070-22 55 687

Några av de möten SSR deltar i under april

30 mars-	Indigee konferens, Ánar, Finland
1 april	
4 april	Lönsam & hållbar rennäring, Umeå
5 april	Styrelseseminarium, Umeå
7 april	Att ansöka till Sápmi Experience, Samernas, Jokkmokk
8 april	Personaldag, kansliet Umeå
11-13 april	Vargsymposiet, Vålådalen
14 april	Reneks årsmöte, Scandic Syd Umeå
27-28 april	Uppstartsmöte "Inverkan av bete & klimat på ekosystem i fjällen", Göteborg
28 april	"Kulturella och kreativa näringar", Länsstyrelsen Västerbotten

Telefonnummer

Anders Blom	090-14 11 26	070-514 44 80
Jenny Wik Karlsson	090-14 11 83	072-202 12 00
Helén Larsson	090-14 11 84	070-229 76 28
Ellacarin Blind	090-14 11 82	070-362 04 78
Stefan Johansson	090-14 11 85	
Britt-Marie Barruk	090-14 11 81	070-646 07 65
Hans Liebetrau	090-14 00 92	070-736 14 19
Eva Wiklund	090-14 11 73	070-248 07 30
Ol-Johán Sikku		070-171 80 34
Ragnhild Svonni		070-561 66 06
Lennart Pittja		070-688 15 77
Jörgen Jonsson		070-570 55 56
Dan Jonasson		070-346 56 06
Lena Fjällborg	090-14 11 79	
Pia Huuva		070-671 11 05

**Glad påsk
önskar
SSR**

Svenska Samernas Riksförbunds Insamlingsstiftelse

Insamlar medel för att långsiktigt stödja utvecklingen och bevarandet av:

- * Samisk kultur
- * Rennäring och andra samiska näringar
- * Samiska rättigheter

Fonden används för att långsiktigt säkerställa arbetet med att bevara samisk kultur, bevaka samiska rättigheter och stödja utvecklingen av ett levande samiskt näringsliv.

Svenska Samernas Riksförbunds insamlingsstiftelse tar emot gåvor från enskilda och företag som vill skänka medel för att stödja samerna.
Bg 449-4092

KOMPETENSUTVECKLING – KORTKURSER

Under 2011-12 kommer vi inom projektets ram att genomföra 12 kortkurser riktade mot samiska matföretag. I mån av plats finns även möjlighet för andra matintresserade att delta.

Antal deltagare 5-10 personer. Kurserna kommer att förläggas runt om i Sápmi.

GRUNDKURSER

/om du går alla 6 grundkurserna får du ett intyg på att du har grunderna i samisk matlagning/

- Traditionell matkultur/muntligt berättande
- Restaurang – göra menyer, skapa nya "samiska" rätter, ekonomi
- Fiske – traditionellt och nytt av fisk i våra sjöar och älvar
- örter & bär – örtekunskap, användningsområden
- Utematlagning – regelverk och praktisk tillämpning i fält
- Fågel/Älg/Ren – ta tillvara hela djuret

Det här är planerat för våren – försommaren 2011

28 mars – Stockholm. En workshop med inbjudna krögare i Stockholmsområdet där vi presenterar det samiska köket och bjuder på förädlade produkter från samiska matföretag.

21-22 april – samiska matdagar i Sopero – samarrangemang med projektet DIEVÁT

7-8 maj – inspirations workshop i samisk matlagning i Järpen - samarbete med Studieförbundet

20-23 juni – örter, muntligt berättande och utematlagning i Jokkmokk (se program på Samernas hemsida under sommarkurser)

5-7 juli – örtekunskap & och traditionellt nyttjande av örter på Geunja fjällgård i Ammarnäs

Förfrågningar och kursanmälan: greta@samiskmat.se

Projektet samarbetar med Renlycka, Visit Sápmi & Slowfood Sápmi

Projektet finansieras av Jorbruksverket.

Fotograf: Lennart Jönsson

Geassegurset / Giessekursa / Giesekuvsjue Sommarkurser 2011

<p>Tjällemkurssa julevsábmáj /Skrivarkurs i lulesamiska Vi arbetar med egna texter och översättningar. Målgruppen är de som behärskar skriftligt språk. Lärare: Karin Tuolja 13 – 14 juni , Kurslängd: 12 tim Minst 3 deltagare, max 6, kostnad 500kr</p>	<p>Ráhtta- ja sassneduodje /Pärl- och skinnsömnad Vi slöjdar och använder det sydsamiska språket! Lärare: Reinie Fjällström 13 – 17 juni Minst 4 deltagare, max 7, kostnad 700kr.</p>
<p>Gahpir / Nordsamisk mössa Lärare Margot Blind 13-17 juni Minst 5 deltagare, max 8, kostnad 700kr</p>	<p>Gahper / Lulesamisk mössa Lärare: Lisbeth Kielatis 13-17 juni Minst 5 deltagare, max 8, kostnad 700kr</p>
<p>Sággon & duotjjas/ Broderi & Applikation Lärare: Britta Marakatt-Labba 13-15 juni Minst 6 deltagare, max 12, kostnad 2700kr</p>	<p>Cegget goadi / Goadev tsieggít / Gáetiem tseegkedt / Att resa en kåta måndag 13 juni kl 10.00 (FörumtomLärare: Mikael Pirak, Pelle Gunnare, 13-21 juni (10 dagar) Max 6 deltagare, kostnad 1600kr</p>
<p>Silba / Silbba / Silpe / Silver Lärare: Randi Marainen 13-17 juni Minst 6 deltagare, max 10, kostnad 2700kr</p>	<p>Dáhkun / Smirjjim / Smirrie / Smide Lärare: Jonne Nutti 13-17 juni Minst 4 deltagare, max 6, kostnad 2500kr</p>
<p>Dájjveduodje / Veadtah / Rotslöjd Lärare: Fia Kaddik 13-17 juni Minst 6 deltagare, max 12, kostnad 1800kr</p>	<p>Niibi / Nijbbe / Nejpie / Brukskniv Lärare: Jesper Eriksson 13-17 juni Minst 5 deltagare, max 7, kostnad 2000kr</p>
<p>Biebmu/Biebbmo/Beapmoe – kurs i samisk matlagning Kursinnehåll: örter, storytelling, utematlagning Lärare: Greta Huuva, 20-23 juni Minst 5 deltagare, max 10, kostnad 1600kr</p>	<p>Leanggat / Klövjedon Lärare: Olle J Larsson Blind, 13-17 juni Minst 5 deltagare, max 6, kostnad 2700kr</p>

Alla kurser i Jokkmokk. Kurserna omfattar 25 timmar och startar måndag 13 juni kl 10.00. (Förutom biebmukursen som startar måndag 20 juni kl 10.00). Till duodjukurserna gäller samma förkunskapskrav som till duodjilinjén, dvs genomgången sameskola eller motsvarande kunskap/erfarenhet. Vissa av kurserna har högre kursavgift beroende på att de är självfinansierade.

Senaste anmälningsdag är 20 maj. Bindande anmälan, dvs anmäl Dig inte om Du inte avser att gå kursen!

23 maj meddelas om kursen startar eller inte beroende på antalet sökande. Kursavgiften ska betalas senast 27 maj. På alla kurser tillkommer materialkostnad.

Anmälan via webformulär på www.samernas.se.